

ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

Повномасштабне вторгнення вплинуло на всі сфери суспільного життя, особливо на економіку. Активні бойові дії не лише обмежили роботу окремих галузей промисловості, а й призупинили їх робочі процеси. Цей набір негативних наслідків може включати: скорочення ВВП, підвищення рівня інфляції, відсутність ефективних механізмів реалізації монетарної, фіскальної та грошово-кредитної політики, скорочення зайнятості тощо. [2, с 1].

У Міністерстві економіки України заявили, що 2022 рік стане найскладнішим для вітчизняної економіки. Дані свідчать, що рівень ВВП у березні 2022 року впав на рівні 47-50%. До того ж війна зумовила стрімке зростання інфляції, яка в червні перевищила ціль на 16,5 в. п. Ріст інфляції мав дестимулюючий вплив не лише на економіку, а і на рівень споживання, а також купівельну спроможність громадян [2, с 4]. За оцінками НБУ, безробіття серед нинішньої робочої сили оцінюється в 35%, а реальний ВВП станом на 2023 рік становитиме лише 60% від рівня минулого року. Водночас дефіцит платіжного балансу за перші шість місяців цього року сягнув 8,1 млрд доларів США, а курс гривні знецінився на 35% у річному обчисленні [3]. Тому пріоритетним напрямком сучасної національної економічної політики є відновлення виробничого потенціалу економіки, створення можливостей зайнятості, зміцнення платіжного балансу та монетарної стабільності. Також варто згадати про процеси глобалізації, які мають найбільший вплив на українську економіку. Одним з позитивних наслідків глобалізації в Україні є наявність прямих іноземних інвестицій, зокрема під час повномасштабного вторгнення це проявилось у переорієнтації на нові ринки, пошуки нових та надійних союзників, торгівельних партнерів, а також зниження економічної залежності від росії. Проте, одночасно із можливостями глобалізація несе і певні загрози. Посилення глобальної інтеграції ринків капіталу створює загрозу для національної економічної політики. Це пов'язано з тим, що приплив іноземного капіталу у формі прямих і портфельних інвестицій становить явну загрозу для національних економік, оскільки він зникає з країни так само швидко, як і з'являється [1].

Однак ці події принесли і певні можливості для України. Серед них, наприклад, мобілізація суспільних ресурсів. Це включає у себе добровільну участь українців у військових справах і звісно ж активну підтримку різних ініціатив для підтримки фронтних зон та постраждалих регіонів. Також слід згадати про розвиток оборонної промисловості. Умови військового конфлікту стають чудовим стимулом для її розвитку та створюють нові можливості для виробництва та наукових досліджень. Також повномасштабне вторгнення сприяє патріотичному підприємництву. Даний конфлікт підштовхує національне підприємництво, сприяючи розвитку малих та середніх підприємств, які спеціалізуються на виробництві товарів та послуг, необхідних як для відновлення країни так і для популяризації нашої культури. Серед можливостей можна додати ще зміцнення громадянського суспільства, залучення міжнародної підтримки та формування завдяки цьому тісних зв'язків, стимулювання внутрішнього споживання, розвиток технологій та інновацій тощо.

Економіка України зазнає значних змін в умовах глобалізаційних процесів та повномасштабного вторгнення. Однак завдяки чіткій економічній стратегії ці процеси можуть минути із мінімальними втратами. А державні зусилля щодо відновлення економіки після війни та міжнародна допомога відіграють важливу роль у відновленні економічної стабільності.

Перелік посилань:

1. Кулішов, В. В. (2013). Сучасні проблеми глобальної економіки. Інноваційна економіка, (3), 8-11.
2. Хмарська, І., Кучерява, К., & Клімова, І. (2022). Особливості післявоєнного відновлення економіки України. *Економіка та суспільство*, (42).
3. Якими мають бути стратегічні напрями відбудови національної економіки. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/1/691022/index.asp> (дата звернення: 11.11.2023).